

Kamila KUZIA
Politechnika Śląska
Wydział Górnictwa i Geologii
Instytut Eksploatacji Złóż
e-mail: kamila.kuzia@polsl.pl

UNIJNA STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU A ROZWÓJ I PRZYSZŁOŚĆ POLSKIEGO GÓRNICTWA

Streszczenie. Polska jako państwo członkowskie Unii Europejskiej jest częścią większej społeczności, w której obowiązują ustalone prawa i obowiązki. W artykule podjęto próbę odpowiedzi na pytanie, czy przepisy prawne dotyczące zrównoważonego rozwoju obowiązujące w Polsce i w UE są ze sobą zgodne i jak duży wpływ mają one na polskie górnictwo. W tym celu porównano Strategię Europa 2020 i Strategię Polska 2030, krótko przedstawiono proces transformacji polskiego górnictwa i skutki reform lub ich braku, widoczne do dzisiaj. W podsumowaniu przedstawiono wnioski wynikające z przeprowadzonej wcześniej analizy.

Słowa kluczowe: zrównoważony rozwój górnictwa, Europa 2020, Polska 2030, restrukturyzacja górnictwa, pakiet klimatyczny

UNION STRATEGY OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND THE DEVELOPMENT AND FUTURE OF POLISH MINING

Summary. Poland as a Member State of the European Union is a part of a larger community, with is governed by established rights and obligations. The paper was attempted to answer the question whether legislation on sustainable development in force in Poland and the EU are compatible with each other and how much influence they have on the Polish mining industry. For this purpose compares the Europe 2020 Strategy and the Strategy Poland 2030, presents the process of transformation of the Polish mining industry and the effects of the reforms visible today. The summary presents the conclusions from the earlier.

Keywords: sustainable development of mining, Europe 2020, Poland 2030, the restructuring of the mining industry, the climate package

1. Wstęp

Rozwój gospodarczy w XX wieku przyczynił się do wzrostu produkcji, ale odbyło się to kosztem środowiska naturalnego. Zwiększyło się zapotrzebowanie na energię i na surowce mineralne, w efekcie doszło do szybkiej degradacji natury i jej zasobów. Globalny charakter zagrożeń wymusił zainteresowanie ONZ ochroną środowiska.

Pojęcie zrównoważonego rozwoju pojawiło się po raz pierwszy w związku z publikacją w 1987 roku raportu Światowej Komisji ds. Środowiska i Rozwoju, a następnie na konferencji ONZ w Rio de Janeiro w 1992. W początkowej fazie idea zrównoważonego rozwoju koncentrowała się przede wszystkim na aspektach środowiskowych. Współcześnie osiągnięcie zrównoważonego rozwoju jest integralną częścią strategii biznesowej przedsiębiorstw równocześnie w trzech wymiarach: ekonomicznym, środowiskowym i społecznym. Procesy tworzenia i utrzymywania równowagi w tych trzech obszarach są wzajemnie powiązane i mają złożony charakter, dotyczą one wszystkich przedsiębiorstw, w tym również górniczych. Dlatego też zrównoważony rozwój jest promowany i regulowany przez różne przepisy prawne.

Jednakże czy przepisy prawne dotyczące zrównoważonego rozwoju, które narzuca Unia Europejska, mają korzystny wpływ na polskie górnictwo? W jakim stopniu zrównoważony rozwój przyczynia się do rozwoju tego sektora gospodarki? A może jest wręcz odwrotnie i hamuje on nie tylko rozwój górnictwa, ale także Polski jako kraju, poprzez spowalnianie rozwoju branży strategicznej?

W niniejszym artykule podjęto próbę odpowiedzi na te pytania. Na tle istniejących przepisów prawnych obowiązujących w Polsce i w Unii Europejskiej przedstawiono sytuację polskiego górnictwa w latach 1989-2015. Następnie podjęto próbę oceny istniejącego stanu sektora górniczego w Polsce.

2. Unijna Strategia Europa 2020

W czerwcu 2010 roku została przyjęta strategia *Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, która zastąpiła wcześniej realizowaną Agendę Lizbońską.

W *Strategii Europa 2020* przedstawiono trzy najważniejsze priorytety Europy. Są to: rozwój inteligentny, rozwój zrównoważony, rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu¹.

Rozwój inteligentny zdefiniowano jako zwiększenie roli wiedzy i innowacji jako siły napędowych przyszłego rozwoju. Natomiast pod pojęciem zrównoważonego rozwoju rozumie

¹ Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Komunikat Komisji Europejskiej, Bruksela 3.03.2010.

się budowę zrównoważonej i konkurencyjnej gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, a także wzmacniającej przewagę konkurencyjną europejskiego biznesu, szczególnie sektora produkcji i MŚP. Ostatnie pojęcie – rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – oznacza wzmocnienie pozycji obywateli poprzez zapewnienie wysokiego poziomu zatrudnienia, inwestowanie w kwalifikacje, zwalczanie ubóstwa oraz modernizowanie rynków pracy, systemów szkoleń i ochrony socjalnej, aby pomóc ludziom przewidywać zmiany i radzić sobie z nimi oraz móc budować spójne społeczeństwo. Każdy zdefiniowany cel czy ambitny priorytet jest, według Komisji, w zasięgu możliwości państw członkowskich.

W dokumencie zaproponowano pięć wymiernych celów na rok 2020, które stawia sobie UE, aby wyjść z kryzysu gospodarczego i finansowego, a następnie odbudować i umocnić pozycję Europy na świecie. Cele te zostały sformułowane następująco:

- zatrudnienie osób w wieku 20-64 lat osiągnie 75%,
- 3% PKB UE będzie przeznaczony na inwestycje w badania i rozwój (B+R),
- zostaną zrealizowane cele 20/20/20 w zakresie klimatu i energii,
- liczba osób przedwcześnie kończących naukę spadnie do 10%, jednocześnie wzrośnie do co najmniej 40% liczba osób z młodego pokolenia posiadających wykształcenie wyższe lub równoważne;
- zmniejszona zostanie liczba osób zagrożonych ubóstwem o 20 mln.

Komisja Europejska przedstawiła jednocześnie siedem projektów przewodnich, których zadaniem było umożliwienie postępu w ramach realizacji tychże celów.

Monitoring realizacji *Strategii Europa 2020* przewiduje coroczne raporty Komisji Europejskiej na podstawie ustalonego zestawu wskaźników. Poszczególnym państwom członkowskim przekazane zostały zalecenia i zostały one zobowiązane do określenia swoich celów, które pozwoliły im się włączyć w wspólną realizację *Strategii UE*.

3. Strategia rozwoju „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe”

Artykuł piąty Konstytucji RP mówi „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”².

Zrównoważony rozwój został zdefiniowany w *Ustawie Prawo Ochrony Środowiska*³ jako taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz

² Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

³ Ustawa z dnia 31.01.1980 Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 94.49.196, z późn. zm.).

trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Polska po podpisaniu deklaracji z Rio na temat środowiska i rozwoju, a także programu działań Agenda 21, deklaracji zasad zrównoważonego zarządzania lasami oraz konwencji w sprawie zmian klimatu i konwencji o różnorodności biologicznej, zobowiązała się do systematycznego i konsekwentnego wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju.

Od tamtej pory powstało wiele dokumentów, takich jak: *Strategia zrównoważonego rozwoju Polski do roku 2025*, *Polityka klimatyczna Polski – Strategia redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020*, *Polityka energetyczna Polski do 2030* czy *Strategia zmian wzorców produkcji i konsumpcji na sprzyjające realizacji zasad trwałego, zrównoważonego rozwoju* i wiele innych. W dokumentach tych określono w perspektywie długookresowej cele społeczno-gospodarcze oraz kierunki działań zgodne z zasadą trwałego i zrównoważonego rozwoju, uwzględniające spójność społeczną, ekonomiczną i ekologiczną.

W dokumencie *Polska 2030*⁴ odniesiono się do *Strategii Europa 2020*, przedstawiając odpowiedniki celów unijnych w celach krajowych. W ten sposób wyszczególniono następujące cele:

- zwiększenie zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat do 71%,
- przeznaczenie 1,7 PKB na inwestycje w B+R,
- zwiększenie efektywności energetycznej oraz stopnia wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- redukcja emisji CO₂,
- zmniejszenie do 4,5% odsetek osób przedwcześnie kończących naukę oraz zwiększenie do 45% odsetek osób z wykształceniem wyższym w wieku 30-34 lat,
- obniżenie o 1,5 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem i/lub deprivacją materialną i/lub żyjących w gospodarstwach domowych bez osób pracujących lub o niskiej intensywności pracy.

Celem polityki państwa w stosunku do sektora górnictwa węgla kamiennego, zapisanym w *Strategii Polska 2030*, jest racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, aby zasoby te służyły kolejnym pokoleniom. Wszystkie powyższe cele powinny zostać zrealizowane do 2030 roku.

Można łatwo zauważyć, że cele Polski przedstawione w *Strategii Polska 2030* są ściśle powiązane z unijnymi przepisami zawartymi w *Strategii 2020*. Skupiają się wokół tych samych zagadnień, jedynie poszczególne wartości wskaźników są odmienne, dostosowane do możliwości polskiej gospodarki i realiów społecznych panujących w Polsce. Zasadniczą

⁴ Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa 2013.

różnicą pomiędzy *Strategią 2020*, a *Strategią Polska 2030* jest inny horyzont czasowy. W polskich przepisach wyżej wymienione cele mają być zrealizowane 10 lat później niż przewidują to przepisy UE.

4. Zrównoważony rozwój w polskim górnictwie

4.1. Pojęcie zrównoważonego rozwoju górnictwa

Idea zrównoważonego rozwoju w górnictwie była stopniowo wprowadzana do przedsiębiorstw górniczych. Obecnie zmiany te nadal następują, ponieważ, jak każde przedsiębiorstwo, tak i górnictwo musi dostosować się do zmian, które wynikają między innymi ze zmian oczekiwań społecznych, w tym zmian wartości konsumentów, pracowników, inwestorów i akcjonariuszy, partnerów biznesowych i konkurentów. Zmieniła się również przestrzeń prawna, zarówno krajowa, jak i międzynarodowa. Nie można zapomnieć również o wciąż rozwijających się technologiach górniczych, nowych metodach eksploatacji i ochrony powierzchni, przeróbkach kopalin itd., które mają bardzo duży wpływ na sposób, jakość i ilość eksploatowanego surowca.

Wszystkie te czynniki sprawiają, że w przedsiębiorstwie górnictwie niezbędny jest proces kierowania zmianami w taki sposób, aby optymalizować warunki funkcjonowania górnictwa w otoczeniu rynkowym⁵.

Zrównoważony rozwój jest procesem ciągłym, a nie doraźnym działaniem przedsiębiorstwa. Posiada wyraźnie zdefiniowane cele i sposoby ich realizacji. W górnictwie zrównoważony rozwój opiera się na trzech podstawowych filarach: wzroście gospodarczym, ochronie zasobów surowcowych i środowiska naturalnego, odpowiedzialności społecznej⁶. Przy czym zakłada się, że wszystkie trzy filary są tak samo ważne i aby zachować równowagę, należy je realizować jednocześnie.

Pierwszy filar, wzrost gospodarczy, oznacza osiągnięcie przez przedsiębiorstwo górnictwo długookresowej stabilności w trzech obszarach: zaplanowanej wielkości wydobycia i produkcji, zaspokojenia potrzeb odbiorców, generowania zysków ze sprzedaży wydobytej kopaliny. Kolejny filar, ochrona zasobów surowcowych i środowiska naturalnego, oznacza racjonalne pozyskiwanie surowców ze złoża, w sposób oszczędny i zapewniający jak najmniejsze negatywne oddziaływanie różnych procesów związanych z wydobyciem surowców mineralnych na środowisko naturalne. Ostatni, trzeci filar – odpowiedzialność

⁵ Kijewska A., Bluszcz A.: Wymagania w zakresie raportowania idei zrównoważonego rozwoju w górnictwie węgla kamiennego w Polsce. Konferencja Górnictwo Zrównoważonego Rozwoju 2014, Gliwice 2014, dokument elektroniczny.

⁶ Dubiński J.: Zrównoważony rozwój górnictwa surowców mineralnych. „Journal of Sustainable Mining”, Vol. 12, No. 1, 2013, p. 1-6.

Zlikwidowano 13 kopalń, a 10 było w częściowej likwidacji¹¹. W 2001 przedsiębiorstwa górnicze uzyskały dodatni wynik finansowy, niestety pozostały ogromne długi.

Pomimo udanej restrukturyzacji zatrudnienia wciąż pogarszała się sytuacja finansowa sektora, dlatego rozpoczęto prace nad kolejną ustawą sektorową i nowym programem restrukturyzacji. Przygotowana ustawa była podstawą do przeprowadzenia największego procesu oddłużenia w Polsce, w wyniku której w 2003 roku umorzono 18,1 mld zł zobowiązań publicznoprawnych, a odroczeniem i ratalną spłatą objęto zobowiązania w wysokości 2,6 mld zł.¹²

W 2007 roku Rada Ministrów przyjęła kolejny dokument *Strategia działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007-2015*. Strategia ta po raz pierwszy uwzględniła wymagania dotyczące ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. W latach 2007-2008 nastąpił gwałtowny wzrost zapotrzebowania na węgiel, który został przerwany w 2008 roku wraz z pojawieniem się kryzysu. Na świecie, w warunkach zwiększonego zapotrzebowania na węgiel, prowadzono zwiększoną eksploatację, jednak po nastaniu kryzysu nastąpiły duże nadwyżki i cena węgla gwałtownie spadła. Węgiel polski stał się o wiele droższy w porównaniu z węglem importowanym, w związku z tym konkurencyjność polskich przedsiębiorstw drastycznie spadła¹³.

Kolejne lata upłynęły pod znakiem prywatyzacji przedsiębiorstw górniczych. W 2009 roku Lubelski Węgiel Bogdanka S.A. został wprowadzony na Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie i jako pierwszy stał się sprywatyzowaną spółką giełdową. W grudniu 2010 roku czeski Energetyczno-Przemysłowy Holding kupił od Kompani Węglowej część przedsiębiorstwa kopalni Brzeszcze-Silesia Ruch II Silesia. W 2011 roku zadebiutowała na rynku papierów wartościowych Jastrzębska Spółka Węglowa¹⁴.

Rysunek 1 przedstawia, jak zmieniała się sytuacja w branży węgla kamiennego w Polsce. Widać wyraźny spadek zatrudnienia w sektorze górnictwa, a także spadek wydobywania, co jest zasługą wielu programów i działań rządu. Pod koniec 2015 roku w Polsce funkcjonowało 29 kopalni, zatrudniających 92 tysiące ludzi. Wydobywanie węgla osiągnęło poziom 72,2 mln Mg.

W tym miejscu warto również wspomnieć, że na konkurencyjność cen polskiego węgla wpływa nie tylko wsparcie państwa, sposób zarządzania przedsiębiorstwem górniczym czy wysokość wydatków związanych z pensjami i różnymi przywilejami pracowników. Węgiel kamienny w polskich złożach zalega dosyć głęboko w porównaniu z innymi złożami, czasami eksploatację złoża poprzedza budowa wielu chodników przygotowawczych i udostępniających, których przygotowanie i utrzymanie wymaga dużych nakładów finansowych. Sama

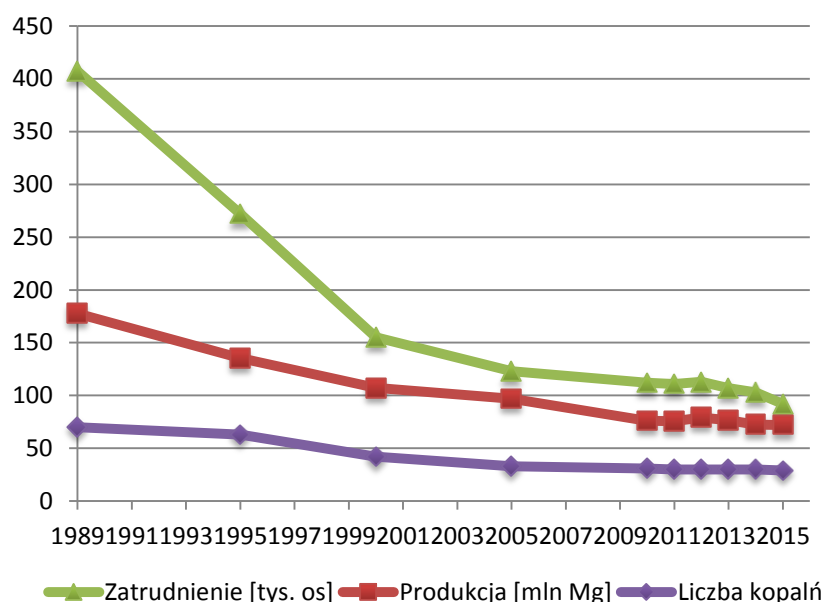
¹¹ Ibidem, s. 72.

¹² Ibidem, s. 73-74.

¹³ Ibidem, s. 75-78.

¹⁴ http://gornictwo.wnp.pl/2009-2012-przelom-w-gornictwie,160006_1_0_1.html, 30.05.2016.

eksploatacja była i jest prowadzona zazwyczaj pod terenami silnie zurbanizowanymi (Sosnowiec, Katowice, Bytom i pozostałe miasta aglomeracji śląskiej), co wymusza na właścicielach kopalni zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń (specjalny sposób eksploatacji, pozostawianie niewybranego złoża w filarach ochronnych czy stosowanie podsadzek hydraulicznych, rzadziej pneumatycznych), zmniejszających osiadanie terenu¹⁵. Dodatkowo kopalnie odpowiadają, zgodnie z polskim prawem¹⁶, za likwidację szkód górniczych na powierzchni terenu lub wypłacanie odszkodowań z nimi związanych¹⁷. Wszystkie te czynniki generują kolejne koszty, a to przekłada się na cenę węgla i konkurencyjność przedsiębiorstw górniczych. Jednakże decyzje o restrukturyzacji lub likwidacji danej kopalni były częściej decyzjami o charakterze społecznym lub politycznym, a nie wynikającymi z analizy efektywności lub rentowności danego zakładu górniczego.



Rys. 1. Branża węgla kamiennego w Polsce w latach 1989-2015

Fig. 1. Coal industry in Poland in the years 1989-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.polskirynekwegla.pl/>.

4.3. Pakiet klimatyczno-energetyczny 20/20/20

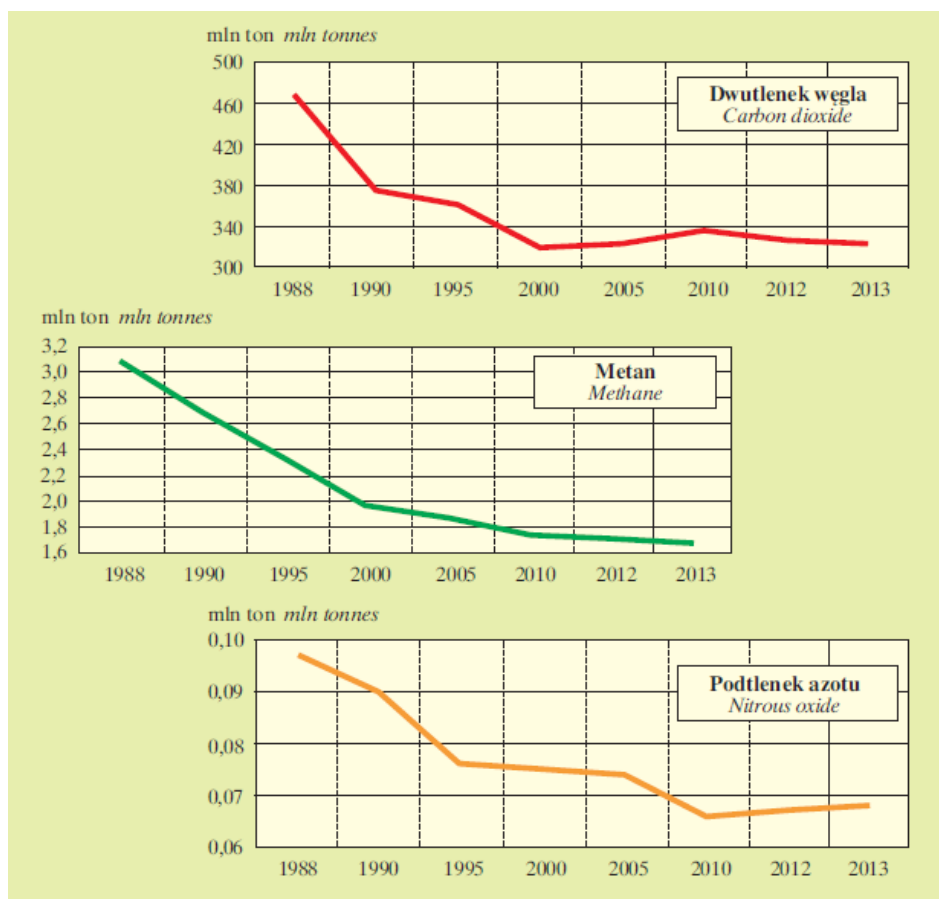
W strategii *Europa 2020* pojawił się zapis: „zrealizować cele 20/20/20 w zakresie klimatu i energii”. Dotyczy on tak zwanego pakietu klimatyczno-energetycznego zatwierdzonego przez szczyt Unii w marcu 2007. Zakłada on, że UE obniży o 20% emisję gazów cieplarnianych w stosunku do 1990 r., zwiększy do 20% udział źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu

¹⁵ Popiołek E.: Ochrona terenów górniczych. Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków 2009, s. 120-161.

¹⁶ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.).

¹⁷ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2015.196, j.t. z późn. zm.).

energii w UE, a także zwiększy o 20% efektywność energetyczną¹⁸. Ta opcja obniżenia emisji gazów cieplarnianych dla Polski była korzystna, ponieważ w 1990 istniało wiele zakładów przemysłowych, które produkowały ogromne ilości zanieczyszczeń. Niestety w 2008 roku UE zaczęła proponować rok 2005 jako bazowy, który ostatecznie został przyjęty w 2009 roku. Była to skrajnie niekorzystna opcja dla Polski, ponieważ największe redukcje zanieczyszczeń powietrza mieliśmy już za sobą (rys. 2).



Rys. 2. Całkowita emisja gazów cieplarnianych w Polsce w latach 1988-2013

Fig. 2. Total emission greenhouse gases in Poland in 1988-2013

Źródło: Ochrona Środowiska 2015. GUS, Warszawa 2015.

W 2013 roku miał zakończyć się proces przyznawania darmowych praw do emisji, w szczególności dla elektrowni węglowych. Ponieważ 95% energii w Polsce jest produkowane z węgla kamiennego i brunatnego, UE w drodze wyjątku przyznała Polsce część praw do darmowej emisji CO₂. Zatem w 2013 roku zakłady przemysłowe w Polsce musiały kupić na aukcjach prawa do emisji jedynie 30% całkowitej wartości emisji CO₂ wytwarzanej w ciągu roku. Pozostałe 70% mogły wyemitować za darmo. Jednak z roku na rok, aż do 2019,

¹⁸ http://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2020/index_pl.htm, 30.05.2016.

wolumeny darmowych emisji będą stopniowo maleć, by w 2020 roku zniknąć całkowicie. Zakupienie pozwolenia na emisję CO₂ spowoduje wzrost ceny energii, a to odcisnie się na przeciętnym Polaku, a także na przemyśle (głównie zauważalne to będzie w: produkcji materiałów budowlanych, przemyśle chemicznym, stalowym, wapienniczym, szklarskim i papierniczym). Polskie przedsiębiorstwa nie będą w stanie konkurować na rynku europejskim i światowym, a to spowoduje likwidację zakładów i masowe zwolnienia. Szacuje się, że w 2020 roku, kiedy darmowe pozwolenie na emisję gazów cieplarnianych się skończy, koszt energii w Polsce w stosunku do roku 2011 wzrośnie o 100-120% (nie uwzględniając inflacji) i będzie najdroższy na całym świecie¹⁹.

5. Podsumowanie

Jak przedstawiono powyżej, polskie górnictwo w ciągu 26 lat ulegało nieustannym zmianom. Wielokrotnie próbowano zrestrukturyzować sektor górnictwa, przystosować go do zasad wolnorynkowych, jednak nigdy się to nie udało, ponieważ przeprowadzane reformy nie były konsekwentne i całościowe. Na przestrzeni lat zmniejszono zatrudnienie w branży aż o 77%, jednocześnie zmniejszając ilość eksploatowanego węgla o prawie 60% w stosunku do roku 1989. Pomimo to górnictwo nadal jest w Polsce branżą strategiczną, dzięki niemu nasz kraj jest niezależny energetycznie, ponieważ większą część energii produkuje się z węgla kamiennego i brunatnego. Polska jest największym producentem węgla w Europie, a na świecie jest na miejscu 9-10. Jednak wdrażanie kolejnych programów, rozwój technologii maszyn urabiających, udoskonalonej przeróbki kopalin itd. nie przynosi pożądaných skutków i sektor górnictwa nadal przynosi straty.

Strategia UE mówi o zrównoważonym rozwoju, który przede wszystkim jest rozumiany jako dbałość o środowisko. Jednocześnie nie zapomniano o potrzebie wzrostu poziomu życia Europejczyków i zwiększeniu konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw na rynku światowym. Cele te są ściśle ze sobą powiązane i możliwe do realizacji, ale w określonym czasie. Czas ten dla każdego państwa jest jednak różny. Żadne inne państwo Unii Europejskiej nie opiera swojej gospodarki na energii pochodzącej w tak dużym stopniu ze spalania węgla kamiennego i brunatnego. Dlatego też tak zwany pakiet klimatyczny, który narzuca Polsce ograniczenia na polskie górnictwo i energetykę, niejako zamyka nam drzwi do realizacji pozostałych celów uwzględnionych w *Strategii Europa 2020*. Utrzymując zrównoważony rozwój na płaszczyźnie pozyskiwania energii i redukcji wydobycia węgla kamiennego na rzecz nowych, ekologicznych sposobów pozyskiwania energii, tracimy równowagę na pozostałych

¹⁹ <http://www.eprudnik.pl/szczyt-klimatyczny-wielki-sukces-polski-czy-totalna-klapa-i-poglebianie-biedy-w-polsce/>, 30.05.2016.

dwóch płaszczyznach: włączenia społecznego i rozwoju inteligentnego przyczyniającego się do konkurencyjności.

W ciągu dwóch dekad kolejne rządy Polski nie potrafiły odpowiednio zreformować sektora górnictwa, a sytuacja ta nie ulegnie nagłej zmianie. Górnictwo było i jeszcze długo pozostanie podstawą naszej gospodarki, jeżeli będziemy chcieli utrzymać niezależność energetyczną. Niezaprzeczalnie potrzebuje ono gruntownej reformy, rozwiązań, które spowodują, że eksploatacja będzie rentowna. Jednakże przepisy UE w tym nie pomagają. Te dwa czynniki zewnętrzne mają decydujący wpływ na górnictwo i jego przyszłość, a pośrednio również przyszłość państwa Polskiego.

Należy również pamiętać, że wraz z upadkiem górnictwa miejsca pracy stracą nie tylko górnicy (ok. 90 tys. osób), ale też osoby pracujące w firmach powiązanych z górnictwem, producenci maszyn górniczych, transportowych, firmy zajmujące się sprzedażą detaliczną węgla itp. W podbramkowej sytuacji znajdują się również polskie wydziały górnicze (AGH, Politechnika Śląska, Politechnika Wrocławska), a zatem całe zaplecze naukowo-badawcze górnictwa. Część z tych ludzi znajdzie zatrudnienie w innych sektorach, ale nie wszyscy naraz. Proces ten będzie długotrwały.

Dlatego w interesie państwa, a także, zdaniem autorki, UE leży, aby polskie górnictwo restrukturyzować i unowocześniać, nie blokować jego rozwoju. W przeciwnym przypadku polityka zrównoważonego rozwoju czyli utrzymanie równowagi w obszarze ekonomicznym, środowiskowym i społecznym, stanie się tylko teorią.

Bibliografia

1. Dubiński J.: Zrównoważony rozwój górnictwa surowców mineralnych. „Journal of Sustainable Mining”, Vol. 12, No. 1, 2013.
2. Dubiński J., Turek M.: Szanse i zagrożenia rozwoju górnictwa węgla kamiennego w Polsce. „Wiadomości Górnicze”, nr 11, 2012.
3. Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Komunikat Komisji Europejskiej, Bruksela 3.03.2010.
4. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
5. Kijewska A., Bluszcz A.: Wymagania w zakresie raportowania idei zrównoważonego rozwoju w górnictwie węgla kamiennego w Polsce. Konferencja Górnictwo Zrównoważonego Rozwoju 2014, Gliwice 2014, dokument elektroniczny.
6. Ochrona Środowiska 2015. GUS, Warszawa 2015.

7. Paszcza H.: Procesy restrukturyzacyjne w polskim górnictwie węgla kamiennego w aspekcie zrealizowanych przemian i zmiany bazy zasobowej. „Górnictwo i Geoinżynieria”, z. 3, rok 34, 2010.
8. Popiołek E.: Ochrona terenów górniczych. Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków 2009.
9. Ustawa z dnia 9.06.2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2015.196, j.t. z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 23.04.1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.).
11. Ustawa z dnia 31.01.1980 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 94.49.196, z późn. zm.).
12. http://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2020/index_pl.htm, 30.05.2016.
13. http://gornictwo.wnp.pl/2009-2012-przelom-w-gornictwie,160006_1_0_1.html, 30.05.2016.
14. <http://www.polskirynekwegla.pl/>, 30.05. 2016.

Abstract

The article was attempted to compare the Europe 2020 Strategy and the Poland 2030, and their impact on the Polish mining industry. The considerations were taking into account the recent history of Polish coal mining, carried out the restructuring of the mining sector and its effects visible today. In summary, it was stated that the mining industry is a strategic sector for the Polish economy. Rapid changes in this sector are not possible and any interference aimed at limiting development will result in adverse effects not only in the mining sector. The negative effects will be felt by the majority of Polish society, they will affect on the condition of the Polish economy and thus also the EU economy. Therefore, there will not be completed basic objectives of both the Europe 2020 Strategy and the Poland 2030.